

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

"EL NUEVO PERIODICO"

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316

Leto I.

BUENOS AIRES, 9. DECEMBRA 1933

Štev. 12.

NAROCNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.— Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.
LIST IZHAJA OB SOBOTAH

Litvinov obisk v Rimu

Sestanek z voditeljem italijanskega fašizma - Mussolinijevi načrti in Litvinove izjave - Njegov povratek preko Berlina v Rusijo

Litvinov, sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve je bil v Rimu in je obiskal "duccija."

Ko je Mussolini bil izvedel od svojega poslanika v Washingtonu, da pogajanja med Rusijo in Združenimi državami dobro napredujejo in da bo Rooseveltova vlada priznala "de jure" sovjetski režim, je brz sporočil v Ameriko svojo željo, naj bi ga

Ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov

Litvinov prišel obiskat. Razumel je, da se bo vpliv Rusije na evropski politiko močno dvignil radi ureditve odnošajev med obema velikima državama, pa je skušal pridobiti v ZSSR močnega zaveznika, ki naj bi Italijo rešil iz politične osamljenosti, v katero je zašla po izstopu Nemčije iz Družbe narodov.

Nemčija in Italija sta sporazumno nastopali na vseh ženevskih sejah. Oslanjali sta se ena na drugo, a ker sta bili vključno temu navadno v manjšini napram Franciji, Belgiji in Maliantanti, si je bil izmislil Mussolini znan pakt četvorice, o katerem so fašistični listi pisali, da je najmanj za celih deset let zagotovil Evropi miren razvoj.

Pakt četvorice je bil čisto enostavna računsko špekulacija. O vseh evropskih važnejših zadevah naj bi odločale Anglija, Francija, Italija in Nemčija. Na ta način bi Italija v tem "vrhovnem evropskem vodstvu" imela zagotovljeno že polovico glasov; ker je bilo pričakovati, da bo včasih Anglija potegnila z Nemčijo in Italijo, je bilo že vnaprej gotovo, da bo Francija morala včasih ostati v manjšini. Položaj bi se bil torej popolnoma spremenil v korist Italije in njene prijateljice, da se je ta pakt ne samo podpisal, marveč tudi uveljavil. Uveljavil pa se ni. Nemčija je

med tem izstopila iz Družbe narodov, pa je torej Italija ostala vprav žalostno osamljena v tem zboru držav. Prilike so se bile le še bolj zasakale v njeno škodo, in to po njeni lastni krivdi, saj je bila vprav Italija tista država, ki je Nemčijo podžigala in s tem pripravila njen izstop.

Načrti so se izjalovili, pa je zato Rim začel groziti, da ne bo več pošiljal svojih zastopnikov v Ženevo. Veliki fašistični svet je imel izreči svojo odločilno besedo, a šele po Litvinovem prihodu v Rim. Italijanski listi pa so med tem pisali in dokazovali, kako da je Družba narodov nepotrebna reč in da bi jo bilo treba temeljito reorganizirati, če naj kaj koristi državam, ki so njene članice, ter svetu sploh.

Po takšnem pisanju listov na polotoku, ki je vedno od vlade navdahnjeno, smemo morda sklepati, da je Mussolini imel kakšen važnejši načrt za "energično" in hitro rešitev ženevskega vprašanja: Družba narodov naj bi se s povratkom Nemčije ter s pristopom Združenih držav in Rusije tako ojačila, da bi Francija ne imela več tako važne besede, kakor jo je imela doslej. Seveda, za takšno rešitev je bilo treba najprej vprašati Litvinova, kaj in kako on misli. Zato ga je Mussolini povabil.

Litvinov se je odzval in je duccija obiskal. Imela sta sestanek. Vršili so se razni banketi, ljudskega komisarja je sprejel tudi italijanski kralj.

O čem sta se Litvinov in Mussolini razgovarjala, to bi lahko ugibali in bi morda tudi kaj uganili, nič pa ni znanega, ali sta se tudi kaj domenila.

Litvinova so naskočili novinarji, preden je zapustil Rim in se odpeljal, preko Berlina, proti Rusiji. A Litvinov je že izkušen diplomat: novinarjem

je mnogo govoril, o miroljubnosti, o dobrih odnošajih med Italijo in Rusijo itd., povedal pa je prav malo ali nič.

Veliki fašistični svet je bil med tem sprejel sklep, da bo Italija izstopila iz Družbe narodov če se ta organizacija ne bo nemudoma reorganizirala. Sklep

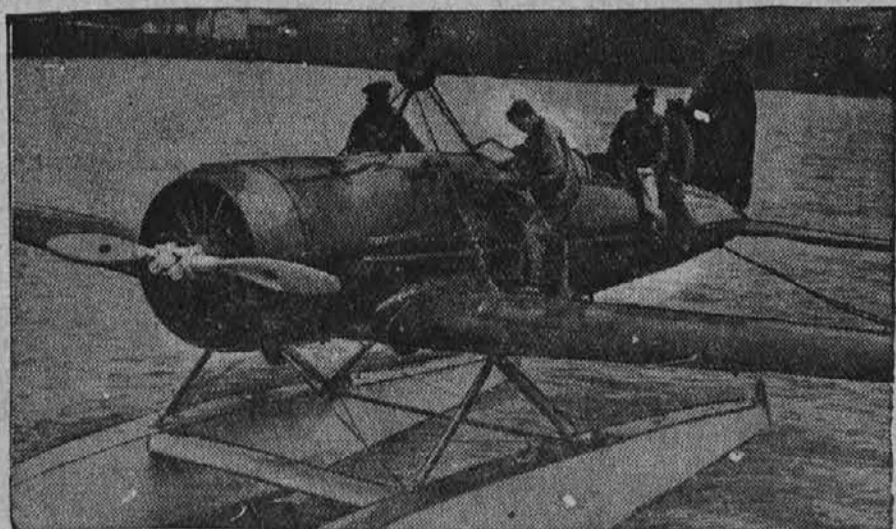
Italijanski ministrski predsednik Mussolini

je bil nekoliko energičen, pa je radi tega naredil morda v Ženevi prehud vtisek, a ga je že naslednji dan ublažil poluradni "Giornale d'Italia" z izjavo, da Italija nikakor ne namerava zapustiti ženevske organizacije, marveč samo želi, da bi se ojačila in mogla uspešno delovati.

O rimskih razgovorih med Mussolinijem in Litvinovim ni bilo izdano nobeno obširnejše poročilo, pa nam bodo samo dogodki v bližnji bodočnosti mogli pojasniti, kaj sta sklenila državnik na tem sestanku, ki je bil vzbudil v svetu precej pozornosti.

V Berlinu je Litvinov ostal ves čas na sovjetskem poslanstvu in ni prišel v dotiko s predstavnikoma nemške vlade. V četrtek zvečer se je odpeljal proti Moskvi.

NOV LINDBERGHOV POLET

V sredo popoldne sta pristala v Natalu, v svojem letalu, polkovnik Lindbergh in njegova žena, ki sta se bila 16 ur prej dvignila v Bathurstu v Afriki na polet preko južnega dela Atlantskega oceana. Slika kaže Lindberghovo letalo v Parizu, pripravljeno za nov polet.

Konec prohibicije v Združenih državah

Predsednik Roosevelt je v torek podpisal odlok, s katerim se, na podlagi plebiscita, izvršena v posameznih državah Severne Amerike, razveljavlja popravek k 18. členu ustave, ki je bil uvedel prepoved pridelovanja in prodajanja alkoholnih pijač.

Amerikanci bodo torej lahko spet pili, pa bo to dejstvo prav prišlo državnim blagajni Združenih držav, ki bo samo na carinah in davkih dobila, kakor računajo, kakšnih 700 milijonov dolarjev na leto, pa tudi drugim državam, ki bodo izvažale vino in likerje v Ameriko.

Konferenca v Montevideu

Predsednik urugvajske republike je otvoril v nedeljo popoldne sedmo vseameriško konferenco, na katero so poslale svoje zastopnike vse neodvisne ameriške države razen republike Costa Rica. Prisotnih je dvanajst zunanjih ministrov.

V svojem otvoritvenem govoru je g. Terra obžaloval bratomorno chavovsko vojno in naglašal, da je treba na vsak način najti podlago za sporazum, da se konča to nepotrebno prelivanje krvi.

Naglašal je tudi potrebo, da se okrepijo trgovinske vezi med ameriškimi državami s tem, da se znižajo uvozne carine ter se odstranijo druge ovire, ki so se bile dvignile v poslednjih letih ter povzročile, da so se zrahljale trgovinske vezi med državami Amerike.

Na prvi plenarni seji je bil izvoljen za predsednika konference urugvajski zunanji minister Alberto Mañé.

V komisiji, ki proučuje razne predloge, je argentinski zunanji minister dr. Saavedra Lamas predlagal, naj bi panameriška konferenca dala pobudo za sklicanje nove mednarodne gospodarske in trgovinske konference, na katero naj bi se povabile vse države sveta. Predlog je bil soglasno sprejet.

Anglija in Irska

Med Anglijo in Irsko je zavlada spet precejšnja napetost, ker namerava De Valera popolnoma odcepiti Irsko od Britanskega imperija ter jo proglasiti za svobodno in samostojno republiko.

PANEVROPSKI KONGRES

Graf Caudenhove-Kalergi, počotnik, gibanja za ustanovitev zveze evropskih držav, je bil izvoljen za predsednika panevropskega gospodarskega kongresa, katerega je v soboto otvoril na Dunaju avstrijski kancelear Dollfuss. Predsednik je v svojem govoru naglašal, da je Dunaj središče Evrope in da bo tu di postal glavno mesto Evropskih Združenih držav. Zborovalci so pozdravili te besede z burnim odobranjem, kateremu se je pridružil tudi avstrijski kancelear. Nekateri pravijo, da bo Dunaj postal najbrž se dež obnovljene Družbe narodov.

FRANCOSKE VLADE DEKLARACIJA

Nova francoska vlada, katero vodi Chautemps, se je predstavila v soboto parlamentu s kratko in jedrnatno deklaracijo, v kateri naglašajo, da je najprej potrebno, da se pametno reši vprašanje deficita državnega proračuna. Primanjkljaj znaša šest milijard frankov, dasi so se tekom zadnjih 18 mesecev zni-

Camille Chautemps, predsednik nove francoske vlade

žali samo izdatki za državno obrambo za celih deset milijard frankov. Vlada je obrazložila, kako namerava uravnovesiti državni proračun in je zahtevala, naj bi se takoj začela razprava o tem najbolj nujnem vprašanju. Zbornica je to zahtevo odobrila z veliko večino.

Položaj vlade pa je negotov spričo zadržanja socialistov, Blumovih pristašev, ki se še vedno upirajo znižanju plač državnih nameščenec.

NOVA VLADA V BOLIVIJI

V Boliviji imajo novo koalicijsko vlado. Njen načelnik in obenem zunanji minister je g. Carlos Calvo. V kabinetu so zastopniki liberalcev republikancev in republikanskih socialistov.

DOPOLNILNE VOLITVE NA ŠPANSKEM

V 16 volilnih okrožjih na Španskem so se vršile preteklo nedeljo na Španskem dopolnilne volitve za 95 poslanskih mest, za katere tekom prvih volitev ni bilo oddanih dovolj glasov. Največ mest so spet izvoljevali pristaši desničarskega bloka, pa tudi socialisti so si nekoliko opomogli.

SPOR V FRANCOSKI SOCIALISTIČNI STRANKI

Spor med francoskimi socialisti ki je bil nastal povodom glasovanja o zadržanju stranke napram prejšnji Daladierovi vladi, je razcepil to močno parlamentarno skupino, ki je štela 129 poslancev.

Renaudel in njegovi prijatelji, katere so Blumovi pristaši izključili iz stranke "čistih" socialistov, so sedaj ustanovili novo stranko, ki hoče zbrati v svojih vrstah vse one Francoze, ki simpatizirajo s socializmom, a gledajo predvsem na koristi francoskega naroda. Nova stranka se bo potegovala za to, da bo čim prej prišla na vlado, pa se tudi v tem razlikuje od "pravovernih" socialistov, ki so doslej vedno sledili Blumovemu nauku, da se socialisti ne smejo še poganjati za oblast, marveč da morajo samo v parlamentu štiti koristi delavstva in braniti socialistična načela.

"Mattino" in ujedinjenje

"Mattino d'Italia", tukajšnji fašistični dnevnik, se je v svoji številki od 2. t. m. obregnil ob praznik našega narodnega ujedinenja na način, ki je popolnoma v skladu z njegovo že razvpito neresnostjo.

Ni dolgo, odkar je tukajšnji novinarski krožek, v katerem imajo besedo ugledni člani uredništva najbolj vplivnih buenosaireskih listov, soglasno obsodil nečedne "Mattinove" izpade proti nekemu večerniku, in so to obsodbo objavili vsi argentinski listi. Javnost torej že ve, kakšne sorte list je fašistično glasilo v Buenos Airesu in zato pripisuje njegovemu pisanju tisto veljavo, ki jo zasluži, namreč: sploh nobene.

Zato se tudi mi ne bomo razburjali, ker je "Mattino" povodom našega narodnega praznika izpraznil malho svoje fašistične spodobnosti na Jugoslovane. Ne bo pa škodilo, če bomo pri nekaterih njegovih zafrkacijah postavili "i puntini sugli i".

"Mattino" bi rad izbiral šale iz besed dr. Čoka, predsednika emigrantskega združenja v Jugoslaviji, ki je, povodom obletnice rapalske pogodbe in v zvezi z italijanskimi zahtevami po reviziji mirovnih pogodb, izjavil, na nekem predavanju v Beogradu, da so tudi emigranti iz Julijske krajine revizionisti, da tudi oni zahtevajo, naj se odpravijo krivice, ki so jih povzročile mirovne pogodbe.

Gospodu Intaglietti se zdi te nad vse smešno, ker pač ne ve (in če bi vedel, bi tajil), da ga ni ljudstva v Evropi, ki bi bilo moralno radi krivičnih pogodb pretrpeti tolika in takšna preganjanja, kakor so jih že doslej morali prenašati Slovenci in Hrvati pod Italijo: vse šolstvo, vse prosvetne organizacije, ves tisk zatrti: slovenska in hrvaška govorica pregnani iz vseh uradov in preganjeni tudi iz cerkva; nebroj Slovencev in Hrvatov v italijanskih ječah in na otokih pet mladeničev obsojenih na smrt od fašističnega tribunala ljudstvo strahovano najprej z nasiljem, z ognjem in bičem, pozneje pa s krivičnim uveljavljanjem zakonov, na podlagi katerih se celo izpreminjajo ljudem priimki in se z nagrobnih spomenikov odstranjujejo slovanski napis!

Prav te dni smo prejeli vest, ki nas obvešča, da so fašistične oblasti postavile po vseh večjih občinah, kakor v Črnem Vrhu, v Godoviču, na Colu in po drugih vaseh med Idrijo in Postojno, posebne čuvaje za pokopališča, ki jih plača občina in ki imajo nalogo, da v najkrajšem času odstranijo z nagrobnih spomenikov vse slovanske napise. Po drugih vaseh, kjer takšnih čuvajev še ni, so pa osnovali posebne komisije, ki bodo opravile to delo!

Altroché trogirski kamenita leviča, katerih se je "Mattino" tudi spomnil ob tej priliki!

Fašistični list namreč še ni prebavil tistih dveh kamenitih levov, ki so jih bili pred približno enim letom v Trogiru premaknili z onega mesta, kamor so jih bili pred toliko in toliko sto leti postavili zastopniki "Serrenissimae" benečanske republike, ki so osrečevali dalmatinske naselbine s proizvodi svojih domačih klesarjev. Takšnih kamenitih levičev, s katerimi ute meljujejo Italijani svoje "pra-

vice" do Dalmacije, je na vhodni jadranski obali toliko, da bi smel človek skoro sumiti, da so bolj dokazi trgovske brihtnosti starih Benečanov, nego znamenja njihovega gospodovanja.

Tisti trogirski dogodek, kateremu v Jugoslaviji nihče ni pripisoval nobene važnosti, a ki je imel to dobro, da je svet opozoril, da po Dalmaciji še vedno čepijo Markovi leviči, dočim se na Primorskem že zdavnaj izginili vsi slovanski spomeniki, imenuje "Mattino" "la strage dei Leoni Veneti", pa se boji, da se bo povodom praznovanja ujedinjenja spet ponovil "ta polkolj benečanskih levov, kateri v dalmatinskih zemljah, ki so, na žalost, še pod srbsko oblastjo izpričujejo (testimoniano) luč civilizacije, ki zbada v oči svinjske pastirje, kateri tam gospodujejo".

Rekli smo že, da si radi takšnega zmerjanja "Mattinovi" pisunov ne bomo delali slabe krvi. Takšno oneganje spada v običajni slog gospodov a la Don Michele, ki z drugačnim duševnim kruhom sploh ne znajo pitati tukajšnjih italijanskih fašistov.

Opozoriti smo hoteli samo na perversnost človeka, ki je po takšnem izpadu korajžno napisal:

"Italija se teh izzivanj ne boji. Kvečjemu jih beleži na račun kratkoročnih terjatev".

Kakšnih izzivanj? Tistih, ki so se skuhala v Intaglietti betici? Kar se pa tiče računa in terjatev, naj bo "Mattino" le brez skrbi! Slovani so pošteni ljudje. In ko pride dan "scadenze", bodo fašistični Italiji plačali vse, kar ima dobiti. Tudi obresti.

NAROČITE SE NA "Novi list"

IZ BUENOSAIREŠKE KRONIKE

MOŽ, KI JE IMEL SMOLO

Preteklo nedeljo se je prithotopil v stanovanje tukajšnjega zdravnika Pedra Niseggija, ko je ta bil odsoten, neki zlikovec, ki je prebrskal predale in omare, napravil culico ter se z njo odpravil iz zdravnikovega stanovanja. Vesel, da "našel" 450 pesov, kar je že nekaj, čeprav je vrednost arg. denarja padla, pa zlato uro z verižico in še druge predmete, je naredil prve korake, ko mu je prestrigel pot sam gospod zdravnik. Ni težko predstavljati si, kakšen je bil razgovor med obema. Tat je bil predrzen človek, pa ni hotel poslušati zdravnikovega prigovarjanja, naj mirno odloži, kar je pripravil, da bo odnesel. Ko je zdravnik sprožil dva strela iz svojega revolverja v zrak, je tat skočil nanj, pa sta se na tleh toliko časa prerivala, dokler ni zdravnik udaril tatu s samokresom tako po glavi, da je prišel... k pameti.

In ta dogodek, ki se je bil tako nenavadno začel, je končal na zelo navaden način: prišel je policaj in je uzmoviča odpeljal.

POSLEDICE ŠPANSKIH VOLITEV

Politika je huda reč. O tem je gotovo prepričan tudi španski državljani Dario Ares Alvarez, kuhar po poklicu, ki leži sedaj v bolnišnici, ker je radi španskih volitev dobil kroglo v trebuh.

Zaposlen je bil v nekem avtomatičnem baru v ul. Monroe, ko ga je njegov rojak Ignacio Mateo zapletel v razgovor o poslednjih volitvah v španske "Cortes". Moža se nista mogla nikakor domeniti, kako naj se zasučejo v bodočnosti notranje prilike na španskem, pa so pri vtepanju argumentov začele pomagati tudi pesti. V pretepu je Mateo izvllel revolver ter sprožil strel proti Alvarezu, da so ga morali brž prepeljati v bolnišnico. Ognjevitiga Matea so pa spravili na hladno, kjer se bo morala njegovo navdušenje poleglo.

NEČLOVEŠKA MATI

V Floresti, v ul. Médanos 5069, sta živel zakonca Juan D. Peña in njegova žena Juana s tremi otroki. Kakor pravijo ljudje, ki stanujejo tam v bližini, sta Juan in Juana bolj vdana pijaci nego delu. Ker pa brez dela tudi pijače ni, sta našla drug vir dohodkov: svoje lastne otroke sta pošiljala, umazane in razcapane, na ulico, da so tam prosili vbogajme. Če pa niso nabrali dovolj denarja, je doma pela šiba.

Tako se je zgodilo tudi te dni, ko se je vnil 8 let star sinček Angel Mario domov. Materi se je zdelo, da ni dovolj "nabral", pa ga je začela neusmijeno pretepati z nekim kuhinjskim orodjem. Na obupno kričanje otroka so prihiteli sosede, z njimi pa tudi policaj, ki je zadevo javil komisariji. Oblast je uvedla preiskavo ter ugotovila ono, kar smo zgoraj povedali. Zverinska starša sta šla v zapor, otroke pa so oddali v neki zavod.

POULIČNI IZGREDI

Komunistična organizacija, toliko v Montevideu, kolikor tu, v Buenos Airesu, je pripravljala razna protestna gibanja proti sedmi vse-ameriški konferenci. Policija v glavnem mestu Argentinije je izvedela, da so tukajšnji komunisti na tajnem sklicali javno zborovanje, ki se je imelo vršiti v Villa Crespo, in sicer pretekli ponedeljek. Zato je poslala v ta okraj večje število stražnikov in policijskih agentov. Njene informacije so bile, kakor izgleda, dobre. Stražar Enrique Gonzalez je v ponedeljek zjutraj, ko je opravljal svojo službo na križišču ulic Triunvirato in Frias, zapazil gručo ljudi, ki so razdeljevali letake komunistične vsebine. Hotel je to preprečiti, pa je radi tega nastal prepri in je prišlo tudi do streljanja, ki se je še povečalo, ko so stražniku prihiteli na pomoč še drugi policaji. Gonzalez in še neki drugi agent sta bila lahko ranjena. Policija je aretirala osem moških in eno žensko.

RAZNE VESTI

Letalska nesreča. Neko italijansko vojno letalo je na poletu iz Spezije preči Tržiču padlo pri Parmii na tla in se razbilo. Trije letalci so se ubili.

Redek slučaj. Dve sestri iz Verone, ki sta se bili poročili z bratom Linom in Mariom Busetto, sta istega dne in isto uro povili vsaka po dva zdrava sinčka.

Ognjenik Mauna Loa na Havajskem otoku je začel silno bruhati in šviga iz njegovega žrela preko sto metrov visok žareč oblak dima in pepela. Mečni potresni sunki, ki jih je slišati tudi na vseh bližnjih otokih, so zbegali prebivalstvo.

Požar je uničil veliko justično palačo v Carigradu. Radi močnega vetra se je šest črt ognjegascsev zaman trudilo, da bi vsaj deloma rešili poslopje.

Krvav spopad med zveznimi četami in stavkujočim delavstvom se je izvršil v mestu Urupanu, v severnoameriški državi Michigan. Stiri delavci so bili ubiti, dvajset pa jih je bilo ranjenih.

NAPET POLOŽAJ NA ŠPANSKEM

Španska vlada je proglasila v vsej republiki izjemno stanje, ker so se širile vesti, da skrajni levičarski elementi, združeni v anarhistični zvezi ter v Nacionalni delavski organizaciji pripravljajo za preteklo nedeljo velike neredne v vsej deželi.

Konzulat se je preselil

Kakor smo doznali iz drugih listov se je konzularni odsek našega buenosaireskega poslanštva, ki je do sedaj imel svoje urade na Avenidi de Mayo 1370, preselil v poslopje poslanštva na ul. Charcars 1705.

"JUGOSLAVIJA"

Je objavila povodom 15. obletnice narodnega ujedinjenja 18 straši obsegajočo številko, posvečeno proslavi tega našega nacionalnega praznika. Na prvi strani je priobčila tudi vrstice, ki jih je za to priliko izročil listu predsednik argentinske republike gen. Agustín P. Justo, in v katerih pozdravlja bratski jugoslovanski narod ter njegove marljive sinove, naseljene v gostoljubni argentinski deželi.

KAM? KAM? KAM?

Kam na Silvestrovo, vprašujete? Če hočete preživeti nekaj res veselih uric v družbi svojih rojakov ter pozabiti na vse krize in težave, ki nam jih je prineslo 1933. leto, pridite na Silvestrov večer, katerega bo pridilo Sokolsko društvo "La Paternal"!

☆☆☆☆

Beleške

V Severni Ameriki so torej spet postali "mokri". V večini držav USA so že odpravili prohibicijo.

Ta dogodek je na vsak način vreden, da ga zabeležimo v tem stolpcu.

Po tako dolgo časa trajajoči "suši", tekom katere so si morali močiti grla z različnimi packarjami, ki so jih, povrh vsega, še drago plačevali, si bodo Amerikanci spet smeli privoščiti več ali manj nekrščeno kapljico, da jih bo spravila v dobro voljo kakor v starih, zlatih časih: da bodo pozabili na grenkobo današnjih dni in pozabili na krizo. Da bi le tudi kriza pozabila nanje in na nas!

Sedaj spet lahko pošljete denar!

Lahko nakažete kakršnokoli vsoto in ni Vam več treba, da bi prosili za dovoljenje, kakor je bilo doslaj prepisano.

Nakazila izvršujemo po prostem tečaju, in sicer

BRZOJAVNO
Z ZRAČNO POŠTO
Z NAVADNO POŠTO

Vprašajte še danes za pojasnila!

Dal Vam jih bo

Slovenski oddelek

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Uradjemo od 8.30 zjutraj do 7. ure zvečer

Avenida L. N. Alem 150 - Buenos Aires

ARGENTINSKE VESTI

Se o zadnjih ukrepih argentinske vlade

Novi odloki o trgovanju z devizami ter o ustanovitvi žitnega odbora in določitvi najnižjih cen za pšenico, lan in koruzo, o katerih smo že v zadnji številki našega lista obširno poročali, so izzvali mnogo raznovrstnih komentarjev, mnogo hvale in graje, mnogo odobravanja in protestov, kar je povsem razumljivo že zaradi tega, ker bodo nekateri izgubili, drugi pa dobili radi zmanjšane vrednosti argentinskega pesa.

Novi ukrepi spadajo v precej širokotežen načrt, ki ga je izdelala vlada z namenom, da bi pomagala poljedelcem, ki so v poslednjih letih pridržali težke čase ne samo radi občutnega padca cen poljedelskih pridelkov na svetovnem tržišču, marveč tudi radi valutne zaščite, ki se je do sedaj vršila v korist uvoznikov in na škodo izvoznikov. Znano je, kako niso poljedelci v mnogih slučajih krili z izkupičkom niti proizvodnih stroškov, pa smo mnogo krat v poslednjih letih čitali, da so ponekod puščali pšenico in koruzo, da je segnila na poljih, ker se žetev ekonomsko ni izplačala. Obresti in amortizacija dolgov, ki so jih poljedelci naredili v času, ko so bile cene za njihove proizvode neprimerno višje, so le še bolj pritiskali k tlem vse one, ki žive od zemlje.

Vlada je torej sklenila, da pomaga poljedelstvu. Uvedla je moratorij za hipotekarne dolgove, znižala, potem konverzije, obrestno mero hipotekarnih obveznic, odpravila uradno določevanje tečajev za tuja plačilna sredstva, radi česar je vrednost pesa na notranjem trgu padla, ter določila najnižje cene za glavne vrste žita in ustanovila žitni odbor, čigar naloga je poskrbeti, da se bodo te cene tudi dejansko uveljavile.

Ker izvažajo Argentinijska predvsem

žito in meso, je razumljivo, da so bremeni valutne zaščite nosili poljedelci. Izvozniki so za plačilna sredstva, katera so prejeli od svojih kupcev v inozemstvu, prejeli manjšo vsoto v argentinskem denarju, nego bi jo bili prejeli, če bi bili lahko svobodno prodajali devize najboljšemu ponudniku.

Uvozniki, importerji, pa so za poravnavo faktur svojih dobaviteljev plačevali manjše vsote v arg. pesih, nego jih bodo morali plačevati sedaj, ko se je vrednost pesa znižala. Razumljivo pa je, da bodo radi tega tudi dražje prodajali blago, katero uvažajo. Če danes protestirajo in govore o zgubah, se te zgube morejo nanašati samo na one partije, ki jih svojim dobaviteljem še niso plačali, a so zanje že dobili kupce in določili prodajno ceno, še preden so vedeli za nove ukrepe.

Bolj prizadeti pa so vsi oni, ki iz enega ali drugega vzroka, morajo nakazovati v inozemstvo denar, ki ga tu zaslužijo. Tako na pr. tuja podjetja, ki pošiljajo letne dobičke v druge države, saj bodo za isto vsoto v pesih dobili manj tujega denarja, nego so ga doslej.

V vrsto oseb, ki jih nova valutna politika argentinske vlade oškoduje, spadajo tudi priseljenci, ki imajo v Evropi svojce, za katere morajo skrbeti. Za svoje težko prislužene in — v današnjih slabih časih — od ust odtrgane pese, bodo dobili manj dinarjev, lir itd., nego so jih prejeli za časa valutne zaščite. Poleg tega jih pred nedavnim odobrenim zakon obremenja še s 5-odst. takso, ki jo morajo plačati za svoja nakazila. Radi zmanjšane vrednosti arg. pesa in radi te pristojbine, bo moral izseljenec plačati sedaj za svoja nakazila približno eno četrtino več ko doslej. To je, seveda, hud udarec zanj in za njegove v domovini. Računati moramo tudi, da se bo položaj delavstva nekoliko poslabšal radi povišanja cen življenjskih potrebščin, obleke in drugega.

Vendar pa moramo pri presojanju vladnih ukrepov upoštevati, da se gre, končno, le za odpravo umetne zaščite vrednosti argentinskega denarja in da bi se bile posledice njegove zmanjšane kupne moči pokazale že koncem 1931. leta morda v hujši meri nego danes, da se ni padanje pesa takrat zaustavilo z ustvaritvijo valutne kontrolne komisije.

Poleg poljedelcev, bodo imeli korist od novih vladnih ukrepov tudi tukajšnji industrijalci, ki so morali doslej konkurirati na tigu s tujimi proizvodi. Cene teh tujih, importiranih proizvodov bodo poskočile, in so deloma že, pa se bodo zato izboljšale prilike za nekatere panoge domače industrije.

Zato hočemo upati, da se bo vsaj poživilo delo na campu in v tukajšnjih industrijah ter da bodo tako prišli do dela mnogi, ki so bili v zadnjih mesecih (in lahko rečemo v zadnjih letih) prisiljeni držati roke križem.

Žitni odbor je začel delovati. Po cenah, ki jih je vlada določila kot najnižje, nakupuje pšenico, koruzo in lan. Banco de la Nación plača prodajalcem takoj 80 od sto od kupne cene, ostalih 20 od sto pa bodo prejeli, ko bo žitni odbor prodal njihov pridelek. Pri vseh podružnicah Državne banke so se osnovali pododbori, ki pod istimi pogoji kupujejo žito za osrednji žitni odbor.

OBČINSKI PRORAČUN

Te dni je bil predložen občinskemu svetu proračun buenosaireske občinske uprave za leto 1934. Predvidevani stroški znašajo nekaj manj ko 99 milijonov pesov in predvidevani dohodki jih krijejo z 10.000 pesi prebitka.

KONCESIJA ZA NOVE PODZEMELJSKE PROGE

Buenosaireski občinski načelnik je objavil "ordenanza" št. 5053, s katero se podeljuje g. Manuelu V. Peireiri koncesija za izgraditev in eksploatacijo podzemeljskega železniškega omrežja za prevažanje potnikov. Omenjeni koncesionar je pooblaščen, da ustanovi družbo "Cía. Ibero-Argentina de Construcciones y Subterranos", ki bo napeljala sledeče proge:

A) Puente Avellaneda—Retiro; B) Paseo Colón in Independencia—Rivadavia in Lacarra; C) Retiro—Estación Buenos Aires; D) Parque Lezama—Puente Alsina.

Prva proga se bo morala zgraditi tekom treh let po pričetku del, ostale proge pa se bodo morale izročiti prometu najkasneje šest let potem, ko se bodo pričela dela na progi. A.

CAL-CHAQUI

LA CAL HIDRAULICA INSUPERABLE
PREFERIDA POR SUS SOBRESALIENTES CONDICIONES

CASA MATRIZ:
L A V A L L E 385—91
U. T. 31 - Retiro 2005/6
BUENOS AIRES

SECCION ROSARIO:
27 DE FEBRERO 1089
U. T. 5771
ROSARIO

ZELEZNIŠKI TARIFI

Med prizadevanja argentinske vlade, da bi se izboljšal položaj poljedelcev, spada tudi njena pobuda za znižanje prevoznih stroškov za poljedelške proizvode.

Vlada je pozvala vse tukajšnje železniške družbe, naj znižajo svoje tarife za prevoz žita, upoštevajoč padec cen tega pridelka. Prevozni stroški za eno tona koruze, ki je bila leta 1929 vredna 81 pesov, so znašali, za določeno progo, devet in pol od sto njene vrednosti; pred določitvijo najnižje cene, torej še pred dvema tednoma, ko je vrednost ene tone koruze znašala komaj 37.10 pesov, so znašali prevozni stroški, ki se v tem času niso prav nič znižali, za isto progo in razdaljo 21 od sto njene vrednosti.

Železniške družbe pa se niso odzvale pozivu vlade, marveč so izjavile, da svojih tarifov ne morejo znižati. Zato se bodo znižali tarifi za prevoz žita samo na državnih železnicah.

CERKVENI VESTNIK

CERKVENI KOLEDAR

10. december — druga adventna nedelja — sveta maša za Slovence ob desetih. Popoldanske slovesne in javne litanije morajo izjemoma odpasti zaradi romanja v Lujan, dočim bo cerkev ob navadnem času kljub temu odprta za pobožne molilce.

11. december — ponedeljek — spomin svetega papeža Damaza.

12. december — torek — spomin svetega Maksencija in tovarišev mučencev, ki so bili usmrčeni zaradi stanovitne vere v Kristusa v Triru, sedanji Nemčiji, za časa cesarja Dioklecijana in na ukaz poveljnika Rictiovara.

13. december — sredo — spomin svete Lucije, ki je bila za časa cesarja Dioklecijana obglavljena zaradi stanovitne vere v Kristusa.

14. december — četrtek — spomin svetega skofa Spiridiona, kateremu je bilo zaradi stanovitne vere v Kristusa iztaknjeno desno oko in je bil z mnogimi tovariši obsojen na prisilno delo v železnih rudnikih.

15. december — petek — spomin

svetega skofa Valerijana, katerega je zaradi stanovitne katoliške vere vandalski kralj-arijanec Gajserih izgnal iz njegovega škofijskega mesta in zakonito pre povedal, da bi ga smel kdo vzeti pod streho. Valerijan je potem mnoga leta prenočeval na cesti in ob vsaki priložnosti označeval svojim vernikom katoliško vero.

16. december — petek — spomin svetih treh mladeničev Ananija, Azarija in Mizaela, ki so bili zaradi njihove stanovitne pravo-vernosti na Babilonskem vrženi v ognjeno peč, iz katere so bili čudežno rešeni.

17. december — tretja adventna nedelja — božja služba za Slovence ob desetih dopoldne, kakor prejšnjo nedeljo, dočim bodo morale popoldnašnje litanije izjemoma zopet odpasti zaradi drugega romanja v Lujan.

CERKVENA KRONIKA

Ko je bila zadnja številka Našega duhovnega življenja že natisnjena, nam je poslalo Hrvaško (preje Slovensko) katoliško društvo vabilo na svoje veliko romanje v Lujan, za katero se je že do tega dne priglasilo nad šeststo udeležencev. Vseh skupaj pa računajo, da jih bo nad tisoč.

To romanje je določeno za dan 17. decembra. Odhod z vlakom iz Plaza Once F. C. Oesté ob 7.15 zjutraj in povratek iz Lujana ob 5.35 popoldne.

Vozni listek za obe smeri stane dva pesa za odrasle in en peso za otroke pod stirinajstimi leti.

Tako znižane vozne listke si je mogoče rezervirati pri Slovenski katoliški misiji Avalos 250, ali pa pri Hrvaškem katoliškem društvu calle La Madrid 387 (Boca).

Kateri so se že javili za romanje dne 10. decembra imajo do sobote dne 9. decembra opoldne na izbiro, da gredo v Lujan dne 10. decembra z avtobusi izpred paternalske cerkve ali pa dne 17. decembra z vlakom iz Plaza Once. Kateri ne bodo javili nabene izpremembe, jim bomo rezervirali po en avtobusni sedež dne 10. decembra, kakor so se že prijavili.

Zaradi nepredvidenega romanja v Lujan, se je morala ustanovna skupščina bratovščine Živega rožnega venca preložiti na nedeljo, dne 24. decembra, po deseti maši in po litanijah, vsakokrat na župnijskem patiju na Paternalu.

Instituto Médico Moderno

Ta zavod je edini v Bueons Airesu, ki ne razpolaga samo z najmodernejšimi napravami za zdravljenje bolnikov, marveč jih tudi pregleda z X-zarki ter jim analizira kri in seč

KAPAVICA — z vsemi njenimi komplikacijami: Hitro in sigurno zdravljenje potom elektrolize.

SIFILIS — 606-914. Periodične Wassermannove analize

KOŽNE BOLEZNI — Zdravljenje ekzema in sraba

REVMATIZEM — Zdravljenje po najnovejših načinih z injkcijami in z žarki

ŽENSKÉ BOLEZNI — Tok, nerednosti pri čiščenju. Bolnice sprejemamo v posebnem oddelku.

GRLO — NOS — UŠESA

PREGKED: 2 PESA

V tej ceni so vključena tudi zdravila in analize

SPREJEMAMO

od 10. do 12. in od 14. do 21.

Ob nedeljah in praznikih pa samo od 10. do 12.

347 - SUIPACHA - 347

BANCO DE LAS AMERICAS

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 429

plačuje letnih 4½ od sto obresti na

HRANILNE VLOGE

ter prodaja po najnižjih cenah

VOZNE LISTKE

za katerokoli pomorskoplovno progo in družbo

Obiščite

SLOVENSKI ODDELEK

SLOVENCIM DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

GANGLOVA PROSLAVA V LJUBLJANI

V dvorani ljubljanskega Sokola Matice so proslavili 11. pr. m. zvečer na izredno slovesen način 60. obletnico rojstva prvega namestnika starešine Saveza Sokola K. J. Engelberta L. Gangla, obenem pa tudi 30-letnico njegovega delovanja na sokolskem polju ter 10-letnico njegovega udejstvovanja kot voditelj jugoslovanskega sokolstva.

Veliko število udeležencev je pričalo, kako velike so simpatije, ki jih uživa Gangl med svojimi Sokoli. Na proslavi so bile zastopane vse sokolske župe iz Jugoslavije navzočni pa so bili tudi zastopniki češkoslovaškega in ruskega Sokola, vlade, narodne, skupščine, senata ter drugih oblasti. V imenu češkoslovaške republike je jubilaru čestital konzul inž. Seveček, ki je Ganglu predal obenem tudi red Belega orla III. reda, s katerim ga je odlikoval predsednik češkoslovaške republike Masaryk.

Dr. Puc, načelnik ljubljanske občine, je slavlencu izročil diplomu o podelitvi častnega meščanstva. Nastopili so še mnogi govorniki in med njimi tudi tajnik Sokolskega Saveza, ki je izročil Ganglu, v imenu vseh 300.000 članov jugoslovanskega sokolstva, dve beli knjigi s podpisami vseh članov društvenih uprav. Burno pozdravljen, je slavljenec izrazil vsem prisotnim svojo zahvalo ter naglašal, da je storil samo ono kar sta mu velevali njegova dolžnost in pa njegova ljubezen do naroda in domovine.

OBSOJENI VOHUNI

Državno sodišče za zaščito države v Beogradu je obsodilo 6. pr. meseca, radi špijonaže v korist dveh tujih držav, večjo skupino obtožencev. Upokojeni polkovnik L. Mičić je bil obsojen na smrt na vešalih; avstrijski državljani Cervenko, Friderik, upokojeni major na dosmrtno ječo; Furlani Avgustin, odstopivši kapetan, na 20 let; Steicher M., upokojeni letalski kapetan, na deset let in pol; Camilo Serraglio, trgovec, italijanski državljani, na pet let ječe. Trije drugi častniki so bili obsojeni na denarno kazen, en sam obtoženec pa je bil oprostjen.

V interesu državne varnosti se je proces vršil pri zaprtih vratih.

Rudolf Bukšek, znan operni pevec je nenadoma umrl v Zagrebu. Še dan prej je bil nastopil v Smetanovi "Libuši" in žel velik uspeh. Doma je bil iz ptujske okolice.

O 4. balkanski konferenci, ki se je vršila v prvih dneh novembra v Solunu, je izjavil predsednik jugoslovanske delegacije dr. Vasa Jovanović, med drugim: Ta konferenca se je razlikovala od prejšnjih pred vsem v tem, da niso bila v ospredju politična, marveč gospodarska vprašanja. Izrazila se je želja, naj bi se čim prej sklenile trgovinske pogodbe med posameznimi balkanskimi državami, pa naj bi se začel pripravljati tudi teren za sklenitev balkanske carinske zveze. Dr. Jovanović je naglasil, da je bilo na konferenci opaziti, kako se vedno bolj širi balkanska zavest in si utira pot prepričanje, da je neobhodno potrebno, da se čim prej doseže popolna politična in gospodarska neodvisnost Balkana.

Odbor balkanske konference bo imel pričetkom prihodnjega leta v Solunu sestanek, na katerem se bo določil dnevni red za V. konferenco

General Kondilis, podpredsednik grške vlade in njen vojni minister se je mudil v prvi polovici nočnega v Beogradu, kjer so mu pripravili lep sprejem in ga je kraljevska dvojica povabila tudi na večerjo.

Veliki kameniti most preko Like pri Ličkem Osiku, dolg kakšnih 100 metrov in zgrajen pred približno 70 leti, se je zrušil. Na srečo ni bilo človeških žrtev.

Radi velikih nalivov so prestopile bregove nekatere reke okrog Karlovca in Siska ter poplavile vso okolico. Tudi v Zagrebu je Sava poplavalila nekatere nižje predele mesta. Krajevne oblasti so poskrbele za vsak slučaj.

Konkurenco je delal ljubljanskim zdravnikom neki Ivan Jerić, star 29 let in doma iz Idrije. Pred dvema leti je bil prišel v Ljubljano iskat službo, a je ni mogel najti. Zato je sklenil, da si izbere samostojen poklic. Začel je študirati Kneipa in zbirati razna zelišča, pa je polagoma dobil klijente, katerih število se je vsak dan večalo. V zadnjem času se je zdravilo pri njem kakšnih 200 oseb. Na ovadbo ljubljanskih zdravnikov, ga je policija prišla, pa je fant izjavil, da on več ve ko vsi ljubljanski dohtarji skupaj. Rekel je da za zdravljenje ni zahteval plačila in da je denar sprejel le, če mu ga je kdo prostovoljno ponudil. "Ordiniral" je na Rožni ulici, bol-

nike pa je hodil obiskavat tudi na deželo. Uvedli so preiskavo.

Inž. Franjo Dedek, ki so ga 17. septembra aretirali Italijani na Reki in odpeljali v Trst, se še vedno nahaja v Trstu v političnem zaporu. Domneva se, da proti Dedeku ne bo prišlo do sodne razprave, ker ga nič ne obremenjuje.

Tujski promet v Boki Kotorški je bil koncem septembra še vedno živahen, da si vlada tam pretežno oblačno vreme, saj je znano, da ima vprav Boka Kotorška povprečno največ padavin med vsemi jugoslovanskimi kraji. Redki solnčni dnevi pa pričarajo pravi videz poletja in tuji se vedno obiskujejo lepi in romantični zalivi, ki včasih nudijo tujcem poleg svojih stalnih lepot tudi nekaj drugih zanimivosti. Koncem oktobra so nastali namreč nad Boko trije vodni vrtinci, od katerih je bil zadnji prav katastrofalne obsežnosti. Ta vrtinec se je pojavil na odprti sipini južno rta Ostrca. Le sreča je nanesla, da se tam slučajno ni nahajal noben parnik. Ogrmen lij vode (vodni vrtinci imajo po večini obliko velikanskega lija), obrobjen s pasom temnih oblakov in z morsko površino, se je zlival tik pri vodu v Boko Kotorško, nato pa se je obrnil ter oddival na odprto morje. Vrtinec je bil visok kakih sto metrov. Le sreča je hotela, da se ta vrtinec ni zlil na kultivirano zemljo ali nad naselbine. V Boko Kotorško je dospelo nekaj nemških turistov, ki bi radi filmali te naravne pojave.

VESTI S PRIMORSKEGA

ARETACIJE V IDRJI IN V GORICI

Po nalogu goriškega sodnika, so karabinerji odvedli v zapor Rajmunda Blažiča, starega 29 let, doma iz Gorice, 42-letnega Franja Mozetiča s Svete Gore, Josipa Furlana ter Heleno Šviligoj roj. Hočevnar, staro 48 let in tudi iz Gorice doma.

Aretiran je bil tudi Anton Bezeljav od pok. Antona, ki bo moral odsedeti eno leto, ker se ni pravočasno javil za vojaško službo.

V Idriji so financarji odpeljali v zapor brata Josipa in Frana Velikonjo. Obdolžena sta, da sta na skrivnem kuhala žganje. Očitajo jima tudi, da financarjem nista takoj povedala svojega pravega imena in se bosta morala tudi radi tega zagovarjati pred sodnikom. Iz istega vzroka sta bila aretirana tudi 50-letni Luka Velikonja in 39-letna Ivanka Lapajne.

IZTERJEVANJE DAVKOV

Izterjevanje davkov se vrši z vso neizprosnojsjo povsod v Juljski krajini. Davki so hudi, letine slabe, pa radi tega vedno bolj propadajo tudi takšni kmetje, katerim se je včasih dobro godilo. Tako se godi tudi v Mali Bukovici pri Bistrici. Tu je več kmotov, ki so pred leti imeli še po štiri in pet krav, poleg druge živine, a imajo danes prazne hleve. Pred dnevi so iztirjevalci iz Bistrice odgnali kmetoma Deželicu in Lariču še zadnje živinče iz hleva. Oba, zlasti drugi, imata polno nedoraslih otrok, ki bodo morali radi neplačanih davkov in drugega dolga kmalu na cesto. Pa tudi drugim Bukovčanom se ne obeta boljše. Saj jim je sam sodnijski izterjevalec, ki je Italijan, svetoval, naj se združi več vasi in naj skupno poročajo Mussoliniju o bedi, v kateri živijo.

SLABO SO NALETALI

O naslednjem značilnem dogodku poroča "Slovenec":

"Tretjo obletnico ustanovitve Mladinskih fašjev so v Ajdovščini dne 8. oktobra končali z mačkom. Ko so v sprevedu nesli svoj "Labaro" (prapor) po trgu, se neki fin gospod ni odkril. Prihajal je z lova, v desnici je držal puško, v levici pa psa na vrvi. Registralni uradnik Trentadue je skočil in gospodu prismolil klofuto. Gospod je nenadoma nastavljal fašistu puško na prsa. Priskočili so drugi in ju ločili. Gospod je moral biti vse-

Mnogi severnoameriški brežposelni so se odpravili v zlate revice iskat sreče, ker je vlada začela nakupovati zlato po visokih cenah.

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calla Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA. KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

kakor visokostoječa oseba, kajte nje-ga niso aretirali, marveč napadalce, med njimi g. Trentadue, baje tudi dva orožnika.... Ta gospod je bil letalski častnik in osebni pilot vojvode D'Aosta. Kaj, ko bi bil Slovenec? Koliko let bi ma prisodili?"

PREMESTITEV GORIŠKEGA PREFEKTA

Znani goriški kvestor Modesti, ki je strahoval in preganjal naše ljudstvo, katero je sovražil, kakor malokdo, je bil pred nedavnim premeščen v Bologno. Nešteto naših ljudi je spravil v ječe in na južne otoke.

Zakaj so ga premestili po tako "zvestem" službovanju, ni znano. Pravijo, da niti v italijanskih krogih ni bil preveč priljubljen, po čemer pač lahko sklepamo, da je moral biti res posebne sorte človek.

Izvedelo se je, da je hotel še zadnje dni pred svojim odhodom izliti svojo zlobo nad našimi ljudmi. V Kronbergu pri Gorici stoji spomenik na čast ital. oficirju Giuratiuju, ki je padel v svetovni vojni. Napis na tem spomeniku se je radi čisto vremenskih vzrokov pokvaril, tako da je razpadel. To "ugodnost" je hotel kvestor Modesti takoj izrabit in uprizoriti velik progon nad našimi ljudmi. Temu se je zoperstavil prefekt. Kmalu nato je moral prefekt oditi, a enaka usoda je doletela tudi kvestorja. Ljudem za kvestorja Modestija ni nič žal.

TRST IMA NOVEGA PODEŠTATA

Znanega Pitacca so poslali v penzijo, pa brez posebnih ceremonij. Na njegovo mesto je bil imenovan za podesštata tržaške občine Vitto Salem, ki je bil še do pred kratkim predsednik židovske cerkvene občine. Na političnem in na upravnem polju se doslej ni nikoli udeleževal. Pravijo, da so ga na to mesto spravili takšni, ki bi radi za kulisami imeli več besede in več koristi, nego so jih imeli doslej.

SMRTNA KOSA

Tomaju je preminul upokojeni učitelj Anton Kosovel, oče pesnikov Stana in Srečka Kosovela. Rodil se je bil v Črničah na Vipavskem ter je po dovršenih šolah vzgajal kot učitelj našo deco po raznih krajih na Krasu. Na stara leta si je sezidal preprosto hišico v Tomaju, kjer se je nastanil. Ljudje so ga imeli radi in ga spoštovali kot odločnega narodnega borca in velikega ljubitelja glasbe. Pokojnikova hčerka Karmela je glasbena umetnica.

Anton Kosovel je preminul 4. novembra. Naj mu bo lahko kraška zemlja.

V Štjnjaju pri Puli je po dolgi bolezni umrla Ana Bradamante. Njene fizične bolesti poslednjih let so bile še večje radi duševnega trpljenja, ki ga je morala prestati. Njenega najdražjega sina Mihovila je že pred štirimi leti obsodil fašistični tribunal na 12 let in pol ječe. Radi boleznii ni bilo mogoče, da bi šla obiskati sina v oddaljeno Volterro, kjer je zaprt. Vložila je prošnjo na oblasti, naj bi njenega sina spravile v kakšno bližjo ječo, da ga bo vsaj še enkrat videla, preden umre, a so ji prošnjo odbili.

Težke muke je morala prestati na tem svetu; naj zato na onem najde oni pokoj, ki ga je tu zaman iskala!

DRUŠTVENIVESTNIK

DVOJE PRIREDITEV

V proslavo 15. obletnice osvobodjenja in narodnega ujedinjenja je priredilo Sokolsko društvo Buenos Aires I. svečano sokolsko akademijo. Vršila se je preteklo soboto v dvorani "Buenos Aires", v ul. Rioja št. 452, in so sodelovala tudi druga tukajšnja sokolska društva.

V proslavo izseljeniške nedelje pa je imelo, preteklo nedeljo, svojo prireditev Slov. prosvetno društvo I. Vršila se je v dvorani "XX Settembre", v ul. Alsina 2832. Poleg dveh zborov in moškega okteta, sta bili na sporedu še enodejanski "Ivané", zaloigra v sedem prizorih, ter "Damočlejev meč", znana veseloigra.

STRAŽA PRI SPOMENIKU

V Strženu pri Košani, kjer je spomenik, ki so ga bili postavili miličnikom Zivijanju, stražijo v njegovi bližini, podnevi in ponoči, miličniki iz Košane in iz Ribnice. Včasih pa jim pridejo pomagat tudi košanski in šempeterski karabinerji. Najbrž jih je kdo potegnil, da se kaj pripravljajo proti temu spomeniku, pa zato sedaj tako skrbijo.

MEJA SE NI DOVOLJ ZAVAROVANA

Takšno mnenje je izrazil, tako zatrjujejo, neki italijanski general povodom zadnjih velikih manevrov ob jugoslovanski meji. Rekel je, da jo bo treba še bolj utrditi in zastražiti. Po vseh onih delih, ki so jih Italijani do sedaj že izvršili, si je pač težko predstavljati, kaj da jim prav za prav še manjka, da bi se čutili nekoliko varne.

DELO ZA TRŽIŠKO LADJEDELNICO

Poljska pomorskoplovna družba Gdynja-Amerika je naročila pri Cossulchevih ladjedelnica v Trziču dva motornika po 15.000 ton, ki bo služila za prevažanje potnikov med Evropo in Ameriko. Plačala ju bo z premogom v vrednosti od 23 milijonov zlotov in z 2.000 tonami jekla, katero bo ladjedelnica uporabila pri gradnji obeh motornikov. Dograditi ju bodo morali tekom 20 mesecev.

Hollywoodska zvezda Sally O'Neil

IZ CORDOBE

Preteklo nedeljo, dne 3. t. m. je praznoval svoj imen dan tov. podpredsednik S. P. III. Dreječe Kurinčič, ki je obenem vstopil tudi v moško dobo svojega življenja. Pri umetni kapljici iz pivovarne Río II. smo napili dragemu tovarišu z željo, da bi ućakal še mnogo, mnogo let.

Le žal, da ni bil navzoč še tov. predsednik Andrej Gregorič; vprav na svoj imen dan je bil odpoklican na delo v provincijo, pa upamo, da se bo v kratkem spet vrnil med nas. Našemu dićnemu predsedniku klidemo: Na mnoga, mnoga leta!

Tovarišice in tovariši S. P. D. III

BREZPOSELNIH ROJAKOM V CORDOBI!

Podpisani naznam, da mi upravništvo "Novoga lista" pošilja vsak teden brezplaćno nekaj izvodov lista, ki so namenjeni onim rojakom, ki se radi slabih prilik in brezposelnosti ne morejo naročiti Oni, ki so v takšnem položaju, a radi citajo, naj pridejo ob nedeljah, v prvih popoldanskih urah do mene. Calle Humberto I. 511, kjer list lahko dvignejo.

Ob tej priliki se zahvaljujem ured-

ništvo in konsorciju "Novoga lista" za nesebićno delovanje v prid našim slovenskim naselbini, pa tudi za to, ker niso pozabili onih revežev, ki radi citajo list, a nimajo nit za uborno skorjo vsakdanjega kruha. Obenem pa priporočam vsem onim rojakom, ki živijo v boljših razmerah, naj se čim prej naroćijo in naj se v to svrhu obrnejo ali name osebno, ali pa na upravništvo.

Pozdrav vsem naroćnikom in čita teljem "Novoga lista"!

A. Mozetić.

PODLISTEK

MRKUN

(Nadaljevanje)

(10)

Ćital je, kakor smo rekli, ko je slišal, kako je njegov uradnik pred vrati moćno zakašljaval in nato rahlo potrkal. Spravil je knjigo, zaprl predal in zaklical.

„Naprej!“

„Dr. Joseph Clutterpeck, gospod.“

Detektiv se je udobno naslonil v svoji stolici.

„Recite mi, prosim, naj vstopi.“

Gospod Clutterpeck je bil visoke postave, precej, moćan in je izgledal biti tudi nekoliko dobrodušen. Govoril je z zelo izrazitim tujim naglasom.

„Oprostite, ali smem sestiti?“, je vprašal in približal stolico k pisalni mizi, še preden je g. Reeder utegnil izpregovoriti kakršnokoli besedo. „Hotel sem Vas obiskati, g. Reeder, da bi Vam poveril neko malo nalogo, a sem izvedel da niste zasebni, marveć uradni detektiv... hm?...“

Reeder ga je pozdravil. Sklenil je bi prste in uprl svoj pogled izpod dvignjenih obrvi na doseleca.

„Nahajam se“, je razlagal g. Clutterpeck, „v zelo kotljivem položaju. Tu vodim neko skromno kliniko za srćne boleznj in za druge reći. Jaz sem zelo radodaren človek in v tem pogledu nepoboljšljiv.“ In začel je prav Ĺudno mahati s svojo dolgo ro-

ko: „Jaz dam, jaz posojam, pa mi nikoli ne pride na misel, da bi zahteval kakšno jamstvo. Pa so me — kako se že reće? — opeharili. Sedaj me je zadela velika nesreća. Posodil sem nekemu Ĺloveku tisoć funtov sterlingov“. In tu se je zaupno naslonil na mizo. „Ta Ĺlovek je zapleten, kakor izgleda, v zelo resno zadevo — saj ste pać citali liste? — To je g. Hallaty, bankir.“

Doktor je spet začel mahati s svojimi rokami.

„Zapustil je deželo, rekel mi ni niti besedice, plaćal mi ni niti poćenega groša, sedaj pa mi piše in me prosi, naj mu pošljem recept za njegovo srće.“

Mr. Reeder se je vrgel nazaj v svojem naslonjaću.

„Da Vam piše, pravite? Odkod?“

„S Holandskega... Jaz prihajam s Holandskega, ker imam tam svojo hišo.“

„Ali imate pismo?“

Mož je vzel iz žepa listnico in potegnul iz nje listić. Detektiv je takoj spoznal Hallatujevo pisavo. Vsebina je bila prav kratka:

„Dragi doktor! Rabim recept za moje srće. Svojega naslova Vam ne morem dati. Ali boste tako prijazni ter objavili Vaš recept v oglasnem delu lista "The Times", v oddelku "Prošnjje"?"

List je bil podpisan s "H".

Će bi bil dr. Clutterpeck mogel videti pod one dvignjene obrvi, bi bil opazil, da so se oći g. Reederja iskrićale.

„Ali lahko obdržim ta listić?“

Mož je skomignul z rameni. „Gotovo. In prav veseli me, da ga obdržite, ker ima ta Ĺlovek, kakor izgleda, račun s policijo, pa ne bi hotel, da bi se mene zapletli v to zadevo, razen Ĺe je dana kakšna moćnost, da pridem spet do svojih tisoć funtov sterlingov. Recept mu bom sporoćil, ker je to moja Ĺlovećanska dolžnost.“

Doktor Clutterpeck je odšel, a je prej pustil svoj naslov; živel je v malem stanovanju v Plimicu. Ni bil še zapustil poslopja, ko je bil g. Reeder že poiskal v neki knjigi njegovo ime in podatke o njegovi diplomi. Pismo je nesel na Scotland Yard ter ga je izročil komisarju.

„Po Ĺem diši?“, ga je vprašal.

„Po kafri, pa ne samo po njej. Prav takšen duh ima, kakršnega je imelo Reigatejevo odelo. Poslal sem ga bil v laboratorij in od tam so mi sporoćili, da se gre za proizvod, ki je moćno razkućevalno in antiseptićeno sredstvo, katero se rabi pri nalezljivih boleznih.“

Slišal je, kako je Reeder plosnil z rokama, pa ga je začudeno pogledal.

„Jaz, takšen tepec!“, je zamrmral detektiv.

TOLOVAJEVA SMRT

Ko se je vrnil v svoj urad, v White Hallu, ga je uradnik obvestil, da Ĺaka nanj neka dama. Mr. Reeder je namršil obrvi.

„Dobro, naj vstopi!“

Ponudil je mladenki roko ter ji

postavil k pisalni mizi najbolj udobno stolico svojega urada.

Govorila je hitro, in nervozno: „Gospod Reeder, našla sem neko malo beležnico mojega brata in v kupno vsoto njegovih poneverb...“

„Za to vsoto že vem“, je odgovoril Reeder. „Ni tako visoka, da bi opravićevala izdatek, ki so ga imeli s tem, da so ga s plaćanjem jamščine spravili iz zapore.“

„In v knjićici je bilo to-le“. Postavila je na mizo majhen izrezek iz lista.

Mr. Reeder si je popravil naoćnike in je Ĺital:

„Ko boste v najvećjih stiskah, pišite "Bratom dobrohotnosti", 297, Lincoln's Inn Fields. Profesionalci, ki so v zadregi zaradi denarja, ki ga nujno rabijo, bodo našli zaščitnika, ne pa oderuha. Dolg se poravnava po preteku mnogih let. Ne potrebujemo nobenega drugega jamstva, nego naše zaupanje do vas.“

Detektiv je tri krat prećital te vrstice, izgovarjajoć počasi vsako Ĺrko, nakar je izrezek odloćil na mizo.

„To je pa zame nekaj popolnoma novega“, je dejal ter zardel od sramu, kar je spravilo dekle v dobro voljo. „Poizvedel bom pri listih, koliko krat je bil ta oglas objavljen. Ali veste, kdaj je Vaš brat iskal posojila?“

„Spominjam se se onega jutra, ko je ta oglas izresal. Od tedaj je moral pretetiće že več mesecev. Ampak nekega večera, ko je bil pri njemu

v obiskih neki prijatelj, pa sem mu nesla v sobo kavo, sem slišala gosпода Hallatyja, kako mu je nekaj pravil o tej bratovščini...“

„Gosпода Hallatyja?...“ Reeder je skoro zavaljal te besede. „Vaš brat je poznal Hallatyja?“

Dekle se je nekoliko obotavljala. „Da, poznal ga je. Saj sem Vam govorila o nekem Ĺloveku, ki je, po mojem mnenju, slabo vplival na Johnnija.“

Videl je, kako je rdećica zalila njena lićeca, pa je šele tedaj prav zapazil, kako lepa da je.

„Predstavljena sem mu bila na nekem plesu Udruženja bank, pa bil je to Ĺlovek, ki... ki se ga je bilo teško rešiti, ko se je en krat približal.“

Reederjeve oći so se zaiskrićale. „Pa mu niste nikoli rekli, naj se odstrani?... To je nekoliko hudo sredstvo, a najbolj preprosto...“

Dekle se je nasmehnulo. „Da, storila sem nekoć tako. Pripel je bil zvećer, ko mojega brata ni bilo doma, pa se je tako obnašal, da sem ga prosila, naj se nikar več ne prikaže. Ne vem, kdaj se je bil seznanil z mojim bratom, obiskoval pa ga je pogostoma, in Ĺudno je, da po onem...“

„Po onem incidentu, ko Vam je bil postal nadležen?“

Prikimala je:

„Nikoli več ni poskušal, da bi me videl, in izgledalo je, da se sploh več ne zanima.“

(Nadaljevanje sledi)

KLINIKA SPECIALISTA

ZA JUGOSLOVENE

ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014. — Moderno zdravljenje
BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolećin. — Prostatitis vnetja in spolne bolećine.
KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — švahost.
SRCE. Srćne napake — hibe.
ZELODEC. Ĺreva — krislina — jetra.
 Zelodćne boleznj se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku univerze na Dunaju.
KOSTNE BOLEZNI. Sušica.
REVMATIZEM in OBISTI. Kila — zbadanje.
GRLO, NOS, UHO. Zdravljenje mŗzlice.
ŽENSKE BOLEZNI. Maternica, jajćnik, Ĺišćenje (posebni oddelek)
OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — Źtrpelost.
NERVOZA Glavobol.
 Žarki X — Diatermia — Žarki ultraviolećas
LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpušćaji — lišaj.
 Lastni senatorji z nizkimi cenami — Operacije za vse boleznj: jetra, obisti, želoдец, maternica, spolovilo
GOVORIMO SLOVENSKO
 Urnik: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.
Pregled SAMO \$ 3.-
 Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplaćno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017

ORDINIRA OD 10 DO 12 I 14 DO 20 SATI

RESTAVRACIJA

VALLE, D. ESPOSITO & CASELLI

Toćimo najboljša importirana vina, pristno in sveže pivo. Dobra in vsakovrstna hrana. Lepi prostori za bankete ter drućinske zabave.
 Igrišće za krogle, s krasnim vrtom.
Postrežba v slovenskem jeziku
 Za obisk se vljudno priporoćajo

LASTNIKI.
 Federico Lacroze 2720 — U. T. 73 (Pampa) 0883

ZA POUK IN ZABAVO

ZANIMIVI PODATKI O HANSONOVI ZNANSTVENI EKSPEDICIJI

Vsakomur je znano kakšno važno vlogo ima že stoletja magnetna igla. Potnikom in raziskovalcem v nepoznanih krajih, letalcem in mornarjem je kempas zvesti vodnik, ki jim kaže smer. Tudi je splošno znano, da nam magnetna igla ne kaže natančno resničnega severa, marveč je njen položaj podvržen raznim "motnjam", ki so jih včasih pripisovali samo zemeljskim magnetnim tečajem. Ne ve pa vsak, da vplivajo na magnetno iglo tudi vreme in sonce, pa še cela vrsta drugih vzrokov, ki jih znanstveniki skušajo agotoviti na podlagi vztrajnih in potrpežljivih opazovanj.

Proučevanje zemeljskega magnetizma je skrbno organiziral Carnegiejev zavod v Washingtonu, ki je poslal v razne dele sveta tudi znanstvene ekspedije, opremljene z modernimi tehničnimi pripomočki, da so izvršile razna opazovanja. Ena izmed teh ekspedij, katero je vodil dr. Earl Hanson, se je mudila v Južni Ameriki poldrugeto leto ter je prehodila več ko trideset tisoč kilometrov po Antilah, Venezueli, Brasilu, Peruju, Ekvadorju in Kolumbiji.

Carnegiejev zavod je objavil v zadnjem času obširno poročilo o delu te ekspedije ter o ovirah in nevarnostih s katerimi se je morala boriti na svoji poti skozi zapuščene in nepoznane kraje v Južni Ameriki. Iz tega poročila izvemo marsikaj zanimivega.

Ko je ekspedija prišla v osrčje Venezuele, v zgornjo dolino reke Orinoko, se je začelo njeno trpljenje radi vročice, slabe in nezadostne prehrane ter pokvarjene vode, ki so jo morali piti njeni člani, ki so se, izmučeni in napol strti, vlekli dolge mesece po obširnem ozemlju ob rekah Amazonas, Santarem, Negru in Madeiri. Z velikimi težkočami je bil združen tudi prehod preko goratega predela v Severnem Peruju in, pozneje, v Kolumbiji. Radi vročine niso bogve kako trpeli, pač pa so se morali boriti proti nepričakovano hudemu mrazu v peruanskih in kolumbijskih Andah.

Mnogo preglavice so imeli radi tropičnih mrčesi in drugih živali. V ogromnih pragozdih ob Amazonasu so našli na mnoge krokodile ki pa človeka ne napadajo, če jih ne draži. Kač in jaguarjev, o katerih so drugi raziskovalci vedeli toliko povedati, Hansonova ekspedija pa skoro ni srečala.

Ogromno amazonsko ozemlje se nahaja še v zelo primitivnem in skoro divjem stanju, ker je v političnem in v gospodarskem oziru popolnoma zapuščeno, dasi vsebuje ogromna bogastva. Na velikih rekah, ki se izlivajo v Amozonas, ni najti nobenega trgovinskega prometnega prevoznega sredstva in do Indijancev, ki žive v tistih krajih, še ni prodrla civilizacija. Živijo v napol divjaškem stanju, slabo prehranjeni, in nimajo niti najmanjšega pojma o higieni.

Na svoji poti po zgornjem delu Orinoka ter rek Rio Negro, Branco in Maideiro, so našli člani ekspedije na ruševine nekdanjih hiš in naselbin, na sledove bombažnih, kavčkovih ter drugih nasadov, na stara ribiška in lovska orožja ter kuhinjsko posodo, kar priča, da so obširne pokrajine, ki so danes popolnoma zapuščene, poznale nekoč gotovo stopnjo civilizacije.

Na mulah so se odpravili na naporno pot preko And v zgornjem Peruju, kjer so srečali mnogo spomenike stare inkaške civilizacije: sledove poti, mest, svetišč in drugih zgradb. O tamošnjih Indijancih je Hansonovo poročilo polno hvale radi njihove gostoljubnosti, potrpežljivi vztrajnosti ter ljubeznivem ravnanju s svojimi mulami in lamami, na katerih prevažajo leta in leta, poletni in pozimi, v dobrem in slabem vremenu, težke tovore preko visokega gorovja.

HUD VIHAR NA ČRNEM MORJU

Na Črnem morju in na obalah Romunske, Bolgarske in Turčije, je divjal pretekle dni silovit vihar, ki je uničil več ko 60 raznih ladij in porušil mnogo hiš v bližini obale. Trideset oseb je izgubilo življenje več ko 200 pa jih pogrešajo.

OBSOJEN TIHOTAPEC

Ameriškega tihotapca alkoholnih pijač Waxeya Gordona, ki je s prepovedanim, a dobičkanosnim poslom zaslužil v dveh samih letih okroglih dva milijona in pol dolarjev, so obsodili na deset let ječe in na visoko denarno kazen, ker je osleparil državno blagajno za pol milijona dolarjev. Pozabil je bil, namreč, plačati dohodninski davek. Njegovo "organizacijo" za razpečevanje alkoholnih pijač, so prištevali med najmočnejše, pravijo celo, da jo je prekašala samo Al Caponejeva.

PIŠATELJEM IN UČENJAKOM PLENJO IMETJA

V zadnjem času so nemške fashiistične oblasti zaplenile imetje mnogim emigrantom, katere obdolžujejo, da rovarijo proti sedanjemu režimu.

Tako so zaplenili vse premoženje slavnemu učenjaku Einstein, ki živi sedaj v Združenih državah. Zasegli so imetje tudi pisatelju Heinrichu Mannu ter avtorske pravice znanemu publicistu Emilu Ludwigu. Pa to so samo trije slučajji iz dolgega seznama, ki se vsak dan še veča.

STERILIZACIJA

Na Nemškem bodo začeli sterilizirati vse one, katerim — radi zločin skih nagnjenj, katerim so podvrženi ali pa radi bolezni, ki se podedujejo — hočejo z operacijskim nožem odvzeti možnost, da postanejo očetje oziroma matere. Računajo, da bodo v Nemčiji sterilizirali 200 do 300 tisoč oseb. V to svrhu so zdravniki do sedaj že pregledali 100.000 "kandidatov", med katerimi je 18.000 jetnikov.

Svobodno mesto Gdansko je tudi objavilo zakon o sterilizaciji, ki je kopija nemškega zakona.

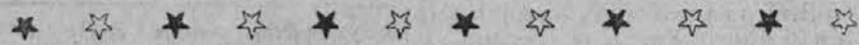
OGNJENIK IZALCO

Pretekli teden je začel močno bruhati ognjenik Izalco v San Salvadorju. Velika reka lave se je razlila po njegovih pobočjih ter uničila šest večjih kmetij v bližini istoimenskega mesta. Na naselbine, ki se nahajajo v ognjenikovi bližini, pada gost dež pepela, pa so radi tega prebivalci v velikih skrbeh.

Pozabljivi mestni ljudje

Oddelek za najdene dežnike v londonskem občinskem uradu.

RAZPOROKE V MEHIKU

Najvišji sodni dvor v Mehiku je razsodil, da razporeka ni veljavna ce sodišče, ki jo je izreklo, ni zaslišalo obeh zakoncev. Ta razsodba bo gotovo povzročila mnogo zapletljajev, ker so se v nekaterih mehiških državah dovoljevale razporeke tudi na zahtevo in po zaslišanju enega samega zakoncev.

VELIK POŽAR

V Strasbourgu je izbruhnil pretekle dni velik požar v skladiščih nekega tamošnjega spediterja, kjer je bilo spravljeno mnogo pohištva, pripadajočega nemškimi političnim ubežnikom, pa tudi mnogo drugega blaga. Več poslopij in nekaj lesenih barak je zgorelo do tal in znaša škoda preko pet milijonov frankov.

STRAŠNA SMRT

V neki tvornici celuloide, v Speierju na Nemškem, je izbruhnil požar, ki je povzročil tudi človeške žrtve. Sedem delavcev je našlo strašno smrt v plamenih.

IZJALOVljeni načrti

Pregnani urugvajski general Julio César Martínez, ki živi sedaj v Čileju, je pripravil vstajo proti vladni gospoda Terre. Urugvajska policija pa je dobila pismo, ki ga je poslal svojim somišljenikom v Montevideo. Aretirala je vse one, ki so osumljeni, da so bili v zvezi s podjetnim generalom, pa mu je tako prekrizala račune.

OBGLAVLJENJA V FASISTIČNI NEMČIJI

Prejšnji četrtek so obglavili v Kelmorajnu šest komunistov, ki jih je bilo sodišče obsodilo 22. avgusta na smrt. Obdolženi so bili, da so februarja t. l. umorili dva nemška fashista. To je doslej največje število usmrtitev, izvršenih v enem samem dnevu. Prejšnji tak žalosten "rekord" je bila usmrtitev četvorice komunistov, izvršena v Hamburgu dne 1. Oktobra t. l.

Zapomnite si naš novi naslov

"NOVI LIST"

Buenos Aires
Lavalle 341, Escr.316

Cigan in zlatar

Cigan: "Koliko bi stala tako velika gruča zlata, kakor je konjska glava? Kaj bi mi dali zanjo?"

Zlatar: "Kje jo pa imaš?"

Cigan: "No, sedaj je še nimam..."

Izdala se je

Zenka: "Kaj bi napravil, ako bi jaz umrla?"

Možek: "Najbrž isto, kar bi ti, ako bi jaz umrl."

Zenka: "Vidiš ga, nesramneža, pa si mi obljubil, da se ne bi nikdar več ženil..."

Troje španskih politikov

Manuel Azaña (zgoraj na levi), Miguel Maura (na desni) in Alejandro Lerroux (na sredi), znani španski politiki, ki so bili pri zadnjih volitvah spet izvoljeni v nove Cortes.

SPOLNE BOLEZNI

Zdravimo kapavico, sifilis, kožne in krvne bolezni ter živčno in spolno slabost. Razpolagamo z najmodernejšimi zdravstvenimi pripomočki in najnovejšimi napravami.

DIATERMIJA — X-ZARKI — ULTRAVIOLETNI ZARKI — LABORATORIJ ZA ANALIZE

HITRO IN SIGURNO ZDRAVLJENJE BREZ BOLEČIN

POSEBEN ODDELEK ZA ŽENSKO

Vodijo ga specializirani zdravniki in babice — Pod ugodnimi pogoji sprejemamo bolnice v popolno oskrbo. — Hitro zdravljenje nerednega čiščenja.

SAMO 40 PESOV

stane popolno zdravljenje kapavice

Zdravimo tudi na tedenske obroke od \$ 5

Gran Instituto Médico Abasto

3284 - CORRIENTES - 3284

II. nadstropje

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.

Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

ŽENSKI KOTIČEK

Kožuhovina na po letnih oblekah

„Novi list“ je že bil pisal, da hoče seznanjati svoje čitateljice z vsemi tendencami nove mode, da bodo tudi v tem pogledu vedele, kako in kaj. Zato se ne smejo preveč začuditi, ko bodo vidle slike, ki jih danes objavljamo. Poletne obleke, pa okrašene s kožuhovinami!

Modni mojstri pravijo, da to ni tako zelo hud nezmisel, kakor izgleda na prvi pogled. In ne moremo reči, da nimajo prav, ko nam razlagajo, da saj vendar tudi na zimske obleke ne damo okraskov iz kožuhovine za to da nas bodo greli; in ko pravijo, da tudi živali poleti ne slečejo svojih kožuhov. Kožuhovina na poletnih oblekah ima služiti samo kot okrasek, in sicer na tak način, da ne vpliva „samovoljno“ in odbijajoče, marveč povsem „naravno“, kakor se oni izražajo.

Dobro. Ali se bo ta moda tudi pri nas, v Buenos Airesu, uvedla, tega ne morem še prerokovati. Včasih sem pa le mislila, da bi takšna lisica, kakršno vidimo na zadnji sliki, prav prišla tudi poleti, posebno tu, ko je včasih vreme prav muhasta in sledi toplemu dnevu naenkrat prav hladni ali pa celo mrzel večer.

Na sliki ta reč ne izgleda prav napačno, dasi se očem zdi nekoliko nenavadna. Bomo videla kako bo izgledala na ulici — seveda, če se bo ta moda tudi u vedla.

M.A.R.A.

LETNIH \$ 5.—

ni mnogo za dober in zanimiv list velikega formata

NAROČITE SE!

Migljaji za hišne gospodinje

KROMPIR

Krompirjeve slave prav za prav ni treba šele širiti, saj se krompir kot ljudska hrana najbolje sam priporoča. D. jansko je krompir mimo žitaric najbolj razširjeno živilo in je domač in vsak dan na mizi — kakor kmetovi in delavčevi, tudi meščanovi. Vendar se pa marsikaka gospodinja ne zaveda prav krompirjeve vrednosti za prehrano.

Krompir vsebuje 74 odstotkov vode, potem pa 16—20 odstotkov škroba — zaradi tega obilja je posebno dragocen — in 1,5 odstotka beljakovine; dalje vsebuje še majhne količine sladkorja, dekstrina, skoraj ravno toliko toplotnih vrednot (kalorij) kakor pusto meso in eno kurje jajce nima toliko redilne vrednosti kakor en krompir enake velikosti. Dalje vsebuje krompir obilico snovi, ki so velike važnosti za presnovo in je torej

☆ ★ ☆ ★ ☆ ★

Dunajska krasotica, katere so izvozili lili za „Miss Wien 1934“

tudi v tem pogledu izvrstno živilo.

Izmed vitaminov, teh važnih dopolnilnih snovi, ki so neobhodno potrebne za pravilno prehrano, vsebuje krompir Vitamina A, ki raztaplja maščobo, zelo malo; vitamina B, ki raztvorja vodo, malo več; vitamina C, ki med drugim preprečuje skorbut, znatno.

Sploh je krompir živilo, pri katerega pripravi brezpogojno velja pravilo, da ga hitro skuhamo ali zdušimo in damo nemudoma na mizo. Nikdar ne smemo pustiti, da bi krompir postal ali, se dodobra ohladil; tudi za pražen krompir moramo gomolje še vroče olupiti in takej zrezati v razbeljeno mast. Krompir za solato ohladimo hitro s tem, da ga denemo (še neclupljenega) za nekaj minut v mrzlo vodo, nato pa še mlačnega zabelimo z oljem in kisom (po okusu poper, česenj, čebula ali drobnjak) in damo takoj na mizo.

Ljudje, ki se hranijo v gostilni, menzi ali sploh za tujo mizo, si dostikrat silno pozele krompirja v obličin. To je na eni strani znamenje, da njihova prehrana in presnova ni v redu, na drugi pa najboljši dokaz, kako primerna hrana je krompir, kako daje telesu, kar nujno potrebuje.

Vendar krompir sam ne zadostuje za prehrano odnosno bi ga morali použiti prevelike količine. Če pa ga uživamo s slanino ali mlekom, je to popolnoma pravilna in zadostna prehrana.

Važno je vedeti, da krompir ne diha samo, dokler raste, marveč tudi pozneje v kleti. To se pravi, da se vrše v gomoljih kemične izpremembe: škrob se izpreminja v raztopljive ogljikovodike in sladkor v dekstrin. To se pa pravilno vrši le tedaj, če hranimo krompir v hladnih in suhih kletih, kjer je varen pred mrazom in gnitjem.

Duh po tobaku odstranimo iz sobe, če obesimo v njej, na en ali drug način, mokro gobo, ki jo od časa do časa spet ovlažimo, ko se posuši.

MEDICINAL NEWS

Največja klinika v Buenos Aires

10 ZDRAVNIKOV - SPECIALISTOV. 12 KONZULTORIJEV.

POSEBEN ODDELEK ZA SPOLNE BOLEZNI. Zdravljenje na obroke po 10.— \$ na mesec

ŽENSKI ODDELEK. Načelujeta mu zdravnica in zdravnik, ki sta specializirana v porodništvu in v vseh ženskih boleznih

SPLOŠNA KLINIKA. Jetika, bolezni srca, želodca, jeter, obisti, črevesja itd.

ODDELEK ZA X-ZARKE. Radioskopija. Radiografije po 10. — \$ vsaka.

ODDELEK ZA ELEKTRIČNO ZDRAVLJENJE. Višinska svetloba, ultravioletni in infrardeči žarki. Najmodernejši stroji.

POSEBEN ODDELEK ZA OTROKE.

LABORATORIJSKI ODDELEK. Vsakovrstne analize.

SANATORIJSKI ODDELEK. Sprejemamo po nizkih cenah in v popolno oskrbo bolnike, ki so pod stalnim zdravniškim in kirurškim nadzorstvom.

ZOBOZDRAVNIŠKI ODDELEK. Izdiranje zob brez bolečin. Nizke cene. Umetna zobovja.

Ko čutite, da niste zdravi, pridite k nam, kjer vas bodo pregledali strokovnjaki, ki prav tako postopajo z revežem kakor z bogatinom.

KONZULTACIJE SO BREZPLAČNE
ZDRAVIMO TUDI NA MAJHNE MESEČNE OBROKE

GOVORIMO SLOVENSKO

Sprejemanje strank od 9.—12. in od 15.—21.
Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

U. T. 35, Libertad 5410

28 SUIPACHA 28

NAŠIM PRIJATELJEM!

Vsakdo, ki čita „Novi list“, ima naslov kakšnega svojega prijatelja ali znanca. Prosimo ga, naj nam naredi uslugo: izreže naj obrobjeni formular, napiše nanj naslove, za katere ve, in naj nam jih pošlje! Njegovim znacem bomo poslali „Novi list“ par krat na ogled. Če se bodo naročili, prav; če ga bo pa kdo vrnil, ne bo zamere in ne bomo sitnarili. Hvala!

“NOVI LIST”

CAPITAL

LAVALLE 341, Esqr. 316

Sporočam Vam naslednje naslove, na katere lahko pošljete „Novi list“ na ogled:

1. ....

2. ....

3. ....

Kraj in dan

Podpis

GOSPODARSKE VESTI

O JAPONSKEM GOSPODARSTVU

Odkar so angleški industrijalci zagrali alarm radi nevarne konkurence, ki jim jo delajo japonski proizvodi na velikih tržiščih na Vzhodu, se je svetovna javnost začela zanimati nekoliko tudi za gospodarske prilike oddaljenega japonskega cesarstva.

V poslednjih desetletjih beleži japonska industrija velik razmah. Dasi dežela sama nima prvin, saj pridelava malo železa, petroleja, žita, bombaža, volne in drugih važnih prvin (razpolaga pa na pr. z bogatimi ležišči bakra) so si pa vendarle japonski industrijalci znali pomagati tako, da povzročajo skrbi celo preizkušeni angleški industrijalci.

Dve činjenici sta pomagali Japoncem, da so si, v razmeroma kratkem času, osvojili važno mesto v zboru industrijskih držav: izraba vodnih sil, ki jih imajo v izobilju, in pa cenena delovna moč.

Delavski sloj japonskega prebivalstva je razdeljen med poljedelce in med industrijsko delavstvo na skoro dva enaka dela. Glavni poljedelski proizvodi so riž, ki je nacionalno živilo Japoncev, in pa svilodi. Reja sviloprejke je na Japonskem zelo razširjena in tvori podlago za močno svilno industrijo.

Delavci so zelo slabo plačani, tako da delavska družina nima povprečno več ko 2 do 2.60 yenov dnevni dohodkov, kar bi bilo, v argentinskem denarju, približno dva pesa. In tu je vsteto ne samo ono, kar zasluži družinski poglavar, marveč tudi ono, kar prislužijo otroci in žena s svojim delom.

Tovarniški prostori so sicer značilni in svetli, zgrajeni v skladu z zahtevami higijene, pa to je razumljivo, saj je japonska industrija še mlada in torej tudi zgradbe ne morejo biti stare. Omeniti moramo tudi, da so splošne življenjske prilike na Japonskem v marsičem drugačne nego v drugih državah. Tako na pr. japonska družina za najemnino ne plača več nego eno petino svojih dohodkov, dočim gre v Argentini hišnemu gospodarju približno ena tretjina vsega onega, kar zasluži delavec, če ima družino.

Samo v prav velikih podjetjih spoštujejo 8-urni delavnik, drugod pa so delavci zaposleni tudi po 10 ur na dan.

Radi izredno nizkih plač, ki jih plačjejo svojim delavcem, so japonski industrijalci v stanu, da s svojimi proizvodi delajo konkurenco evropskemu blagu. To konkurenco občutijo prav posebno velike angleške tvornice cenčnih bombažnih tkanin, ki so še pred nedavnim skoro edine zalagale Daljni Vzhod. Na velikem indijskem

trgu, kjer ima, poleg cen, tudi protiangliška politična propaganda svojo vlogo, je angleška industrija utrpela že občutne zgube, okoristili pa so se Japonci.

V oktobru je Japonska izvozila več obmaževin nego Anglija, ki je bila doslej prva med onimi državami, ki izvažajo to vrsto tkanin.

Zato ni težko razumeti velikega razburjenja, ki se je polastilo angleških industrijskih krogov, kateri sedaj zahtevajo od vlade, naj odpove trgovinsko pogodbo z Japonsko, da se bo mogla začeti gospodarska vojna proti nevarnemu tekmeču.

POŠILJATEV ZLATA V LONDON

Argentinska vlada je poslala v London pošiljatev kovanega zlata v vrednosti od enega milijona funtov šterlingov. Dvignila je to zlato iz državne blagajne "de conversión". Na vprašanja novinarjev je finančni minister izjavil, da za sedaj še ne more sporočiti javnosti, kaj da namerava vlada s to zlato zalogo v inozemstvu. V kratkem bo sledila še druga podobna pošiljatev.

BRAZILSKA VLADA ZA POLJEDELCE

Brazilska vlada je objavila odlok, s katerim se znižajo vsi dolgovi poljedelcev, narejeni pred 31. julija t. l., za celih 50 od sto.

Upnikom bodo dali v odškodnino državne obveznice, ki bodo nosile 6 od sto obresti in se bodo začele postopoma amortizirati leta 1935. S tem bo država prevzela nase polovico vseh dolgov, ki so do sedaj obremenjali poljedelstvo. Vlada utemeljuje svoj sklep z navedbo, da so poljedelci trpeli radi krize neprimerno več nego drugi sloji in da so morali doslej trpeti tudi zgubo radi vladne valutne politike.

ZA KRATEK ČAS

V soli

Katehet je pripovedoval v soli zgodbo o prvem grehu, kači, jabolku in o izgonu prvih staršev iz raja ter je nazadnje vprašal Nežico: "Kako dolgo sta torej ostala Adam in Eva v raj?"

Nežica: "Do jeseni."

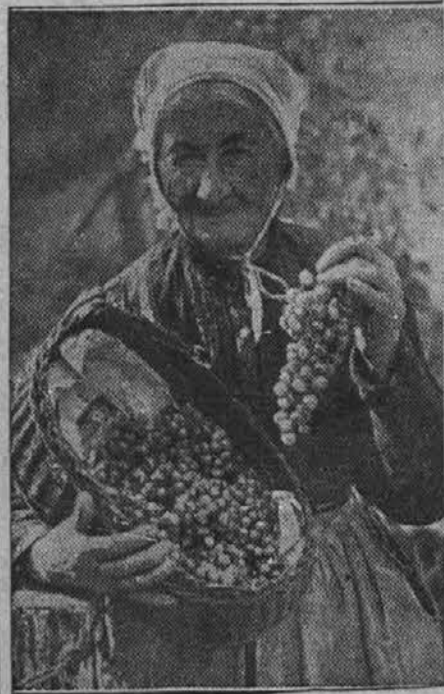
Katehet: "Kako prideš na to?"

Nežica: "Saj prej jabolka niso zrela..."

Potem je razumljivo

Gospodinja (kuharies): "Jajce je zopet trdo kuhano. Kako dolgo ste ga kuhali?"

Kuharica (jeclja): "M-m-moja m-m-mati m-m-mi je r-r-ekla, da m-m-moram z-z-a m-mehko k-kuhano jajce izm-m-moliti en oče-naš, za t-trdo pa p-p-p-p-pet..."

Trgatev v starih krajih: lepi grozdi v rokah kmečke mamice

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope bodo prispeli:

V decembru:

- 9. — Campana
- 10. — Gral. Osorio
- 12. — Cap Arcona
- 16. — Almeda Star, High. Princess in Conte Biancamano.
- 20. — Kerguelen
- 14. — Belvedere, Cap Arcona in Monte Rosa

Protiv Evropi bodo odpuli:

V decembru:

- 13. — Asturias in Deseado
- 15. — Campana
- 19. — Conte Biancamano
- 21. — Almeda Star

MALI OGLASI

TRADUCTORA PUBLICA NACIONAL
Milica D. Hočevar
dipl. na tuk. univerzi, se priporoča za vsako-vrstne prevode dokumentov in kakršnihkoli drugih listin. Prevodi so pravomočni pred tuk. oblastmi.
Tucumán 586, U. T. 31 Retiro 3168

SIVILJA — MODISTKA
izdeluje po najnovejši modi suknje, jopiče, obleke fantazija in plesne toalete.
MARIJA KOJANEC
CALDAS 1370 dpt. 3 (nasproti nemškega pokopališča Chacarita).

ČREVLJARNICA
Izdelujem in popravljam vsake vrste črevljev. Delo zajamčeno. Priporoča se Anton Lukač, Maturin 2756 (dve kvadri od postaje La Paternal) U. T. 59 La Paternal 4090.

FOTO "DOCK SUD"
Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah
MARKO RADALJ
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

Slovenske knjige

V naši upravi so na prodaj sledeče slovenske knjige:

- Baukart: Slovenski Robinzon, povest, trdo vez. 1.20
- Dimnik: Kralj Aleksander, trdo vez. . . . . 3.—
- Gangl: Sin, drama trdo vez. 1.80
- " Beli rojaki, črtice. 1.50
- Golar: Kmečke povesti, trdo vez., 2. izd. . . . . 2.—
- " Pastirjeva nevesta, povesti in romane, trdo vez. 1.60
- Jelenc: Spomini 1914—1918, trdo vez. . . . . 3.—
- Jug: Izseljenec, ... 1.50
- Kellermann: Tunel, roman . 2.—
- Orel: Pasti in zanke, kriminalni roman 1.50
- Pugelj: Zakonci, trdo vez. . 1.80
- Poljanec: Sisto e Sesto, povest iz Abrucev 0.90
- Rape: Tisoč in ena noč, trdo vez. . . . . 4.—
- Siš: Narodne noše . . . . . 2.—
- Šilih: Nekoč je bilo jezero, bajka, trdo vez. . . . . 3.—
- Vaštetova: Mejaši, povest iz davnih dni, trdo vez. . . . . 2.—
- Zorec: Pomenki: 1.20
- " Zmote in konec gospodične Pavle 1.20
- Pripovedne slovenske narodne pesmi, trdo vez. 2.50
- Ročni spisovnik; obrtna, trgovska in ljubavna pisma . . . . . 1.—
- Tolažba dušam v vicah, molitvenik 1.50
- Marija kraljica src, molitvenik . . . . . 2.—

OPOZORILO

Za naročila po pošti treba dodati za eno knjigo še 30 centavov, za dve pa 40.

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

Krojčnica in trgovina

Z vsemi moškimi potrebščinami. Na izbero Vam nudim po zmernih cenah vsakovrstno angleško blago, kakor tudi vsake vrste vzorce.

Sebastjan Mozetič

Calla OSORIO 5025 - PATERNAL

Hotel

Balcánico

Lastniki bratje Veljanoviči
25 DE MAYO 724
U. T. 31 (Retiro) 3727.
Buenos Aires

Zdrave in zračne sobe za posamezne goste in za družine. Prvovrstna postrežba in zmerne cene

Restavracija v prvem nadstropju

Dobra pijača in zdrava domača hrana. Jogurt

IZ UPRAVNIŠTVA

Vse one naše rojake, katerim smo poslali na ogled nekaj števil "Novega lista", a se nanj ne nameravajo naročiti, prosimo, da store svojo dolžnost ter nam list vrnejo. To ni združeno z nobenimi težavami, ker je dovolj, da pismonoši izjavijo, da naj list spet dostavi upravnistvu, ker ga ne marajo. Če bi bil kdo v zadregi zaradi jezika, mu povemo, da lahko tako-le reče: "rehuso", "no quiero" ali pa "no accepto ese periódico". Pa je izvršil svojo dolžnost.

Nikogar nočemo siliti, naj se naroči. "Novi list" stane prav malo: če se odločiš, da si boš vsak dan "odtrgala od ust" poldrug centavo zato, da se boš naročila na "Novi list", boš po preteku enega leta videla, da si že prihranila za celoletno naročnino, pa da ti še ostaja 47 centavov in pol.

Če si kadilec, pa pušiš, recimo, tiste po pet in dvajset ter ti zadoštuje po en "atado" na dan, je dovolj, da pokadiš vsak dan eno samo cigareto manj, pa si si zagotovil "Novi list". Saj boš koncem leta videl, da si prihranil za celoletno naročnino in da ti še preostaja denarja za celih deset "atadov".

To je strašna žrtve, kaj ne? Seveda: če te pa list ne zanima in meniš, da ni vreden niti te "žrtve", potem boš pa pametno storil, če boš denar uporabil v druge svrhe.

Onim čitateljem, ki so nam pisali, da bi list radi redno prejeli, a trenutno ne morejo poravnati naročnine, ker so brez dela ali pa jih tarejo druge nadloge, bomo "Novi list" pošiljali redno. Naročnino nam bodo plačali, ko se bodo njihove gnotne prilike izboljšale.

Nekateri povprašujejo, ali bi lahko poslali naročnino po pošti. Seveda, to lahko store, in sicer na več načinov:

1. V dobro zapečatenem priporočenem pismu (carta certificada).

2. V vrednostnem pismu (carta con valor declarado); v tem slučaju pa je potrebno da nam nemudoma pošljejo v posebnem pismu tudi pospremnico (Guía de Expedición), ki jo izstavi poštni urad, ker sicer ne moremo dvigniti pisma.

Kdor se naroči samo za pol leta, nam lahko pošlje dva pesa v bankovcih, ostalih 50 centavov pa v znakah po 10 ctvs.

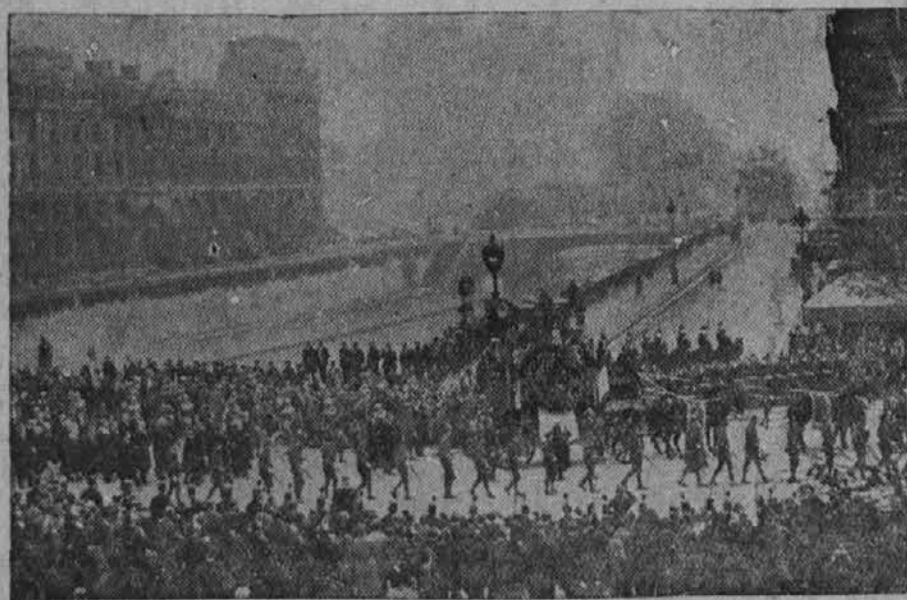
3. Po poštni nakaznici (Giro postal) na "Novi list" — Buenos Aires, Llavalle 341, Escritorio 316. Znesek plačate na poštнем uradu, kjer poveste, komu hočete poslati denar, pa vam izročijo nakaznico, ki jo morate poslati na naš naslov v zaprtem pismu, v katerem nam morate sporočiti tudi svoje ime in naslov, da bomo vedeli, kdo nam to pošilja. Ta način je najbolj priporočljiv, ker je najbolj siguren in obenem praktičen.

Kdor živi v Buenos Airesu, pa želi plačati naročnino na svojem domu, naj nam sporoči, kdaj hoče, da ga obišče naš uradnik.

One rojake v CORDOBI, ki ne marajo imeti sitnosti s pošto, opozarjamo, da lahko plačajo naročnino poverjeniku "Novega lista" gospodu Antonu Mozetiču, Córdoba, Calle Humberto I. 511.

In še nekaj! Mnogim našim rojakom nismo poslali "Novega lista" na ogled. Morala so nam nekateri celo zamerili. A poslali jim ga nismo iz zelo eno stvarnega razloga: ker nimamo njihovega naslova. Če je kaj krivda, da lista ne prejema, ni na naši strani. Sporočijo naj nam svoj naslov, pa bo vse v redu!

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

Zemljske ostanke učenjaka in državnika Painlevéja peljejo v žalnem sprevedu po pariških ulicah.